

RESSORGIMENT

MAIG, 1958

H. NADAL I MALLOL, DIRECTOR
OFICINES: PERGAMINO 244, BUENOS AIRES

NUMERO 502

INSTITUT LLONCH DE FONTOVA

Directora: Fca. LLONCH de FONTOVA
30 Anys d'Ensenyança Professional

♦ Tall i Confecció

Des dels primers mesos l'alumna pot tallar i confeccionar els seus vestits.

♦ Gotilles i Faixes, inclús ortopèdiques

♦ Capells

Curs pràctic sense teoria.
Preparam per a l'ingrés a casa de Modes.

♦ Labors i Blenceria

♦ Dibuix - Pintura - Música

Cursos abreujats per a professionals.
Exàmens lliures.

Atorguem Diplomes

Mencionant aquesta revista gaudirà d'un descompte en la mensualitat

Sol·liciti informes a: RIVADAVIA 1966 - Buenos Aires

Acaba de sortir:

Apòstols i Mercaders

Quaranta anys de lluita social a Catalunya

Per PERE FOIX

• PREMI TRUETA 1949 •

Edicions de la Fundació Sara Llorens de Serra
S 60,-

Per a comandes; J. ESCOLÀ. Av. L.M. Campos 1331, Bs. Aires

Hotel Catalunya

T. E.
38-9732

Confort Comoditats
per a viatgers.

AV. ENTRE RIOS 639
Buenos Aires

Els catalans de fora
que vinguin a
passar uns dies no podrien trobar un allotjament més apropiat.

38 ANYS de IMPREMTA bona } Fontana
Bs. Aires
PERU 796

T. E. 35-0873

Badaló

A. FELIU BADALÓ & CIA.
ÓPTICA - FOTOGRAFIA - ORTOPÈDIA

Fabricació de tota classe de
cristalls per a corregir
els defectes visuals.

Revelacions i còpies foto-
gràfiques en el dia.

FAIXES ortopèdiques, de
vestir i Braguers.

LAVALLE 962

CATALANS que aneu a l'URUGUAY:

A MONTEVIDEO allotgeu-vos a la

Pensió Catalunya

MIQUEL PASCUAL, Propietari

Hi trobareu
bon tracte
i bon servei

CARRER PAYSANDÚ 813.

A 3 quadres de la Plaça Independència
i de l'Avenida 18 de Julio.

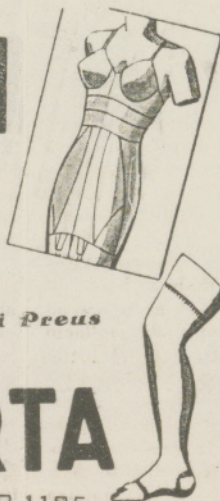
EL SIMBOL D' AQUESTA MARCA

empara la més alta qualitat en faixes i corlles de vestir i en faixes d'ús mèdic (estómac calgut, ronyó mòbil, oesístat, operats, maternitat, etc.) La Casa Porta, pel seu prestigi i seriositat, és l'establiment de confiança, no tan sols en faixes de tota mena, sino també en articles ortopèdics, Mi'ges i benes elàstiques, braguers per a les hernies, espatlleres, etc.

Sol·liciti Catàlegs i Preus

Antigua Casa PORTA

SARMIENTO 1185

EMÍLIA LLORENS
ARQUITECTE

ALBERTO VIGNES 1265

T. E. 658-1001

HAEDO

F. C. N. D. F. S.

RESSORGIMENT

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N.º 582.157

Any XLIII

Buenos Aires, Maig 1958

Núm. 502

L'EUROPEISME I CATALUNYA

HISTORICAMENT, l'horitzó vital d'Europa ha canviat després de la darrera guerra mundial. Avui, cap de les potències d'Europa no pot ésser, per ella sola, l'eix universal de la política. Els Estats europeus, del seu paper hegemònic han passat a lloc secundari. Els polítics cap-dirigents d'Anglaterra, França i Alemanya Occidental, molts dels quals havien estat prohoms de la política mundial abans de la darrera guerra, quan els Estats d'Europa dominaven o pretenien dominar políticament el món, s'han apercibut del fenomen. Són homes que han tingut prou capacitat i intel·ligència per viure al ritme dels temps. S'han adequat a les circumstàncies. Volen viure i viuen l'actualitat històrica. No volen restar inactualitzats ni provocar la desfeta, a llarg termini o a curt, dels seus Estats.

Això, i el contrast d'això amb la posició inactual d'alguns dels nostres "prohoms" de la política catalana d'avantguerra, ens mou a parlar una mica, i només una mica, de l'uropeisme i Catalunya. Perquè aquesta gent irresponsable i inadaptada contrasti, encara que només sigui a vol d'ocell, la seva posició amb la dels grans polítics d'Europa. I també, fins i tot, per vergonya d'ells, amb alguns dels polítics sudamericans, com Rómulo Gallegos, que tot condemnant el règim de Pérez Jiménez, no ha tingut l'agorardada pretensió d'autoelegir-se president dels veneçolans.

Els nostres nacionals, començant pel "cap" dels mateixos, no solament no viuen el ritme històric de Catalunya, ans ni tan sols el d'Europa. Un Trujillo no sent menys ambició pel poder, que el "cap" dels nostres inactuals. I no cal pas dir, doncs, després dels respectius fracassos, un Anthony Eden o un Guy Mollet.

Europa es troba avui en la més difícil de les cruïlles de la seva existència històrica. Per una banda, el món oriental dirigit pel Kremlin, que li retorna amb tota força la idea del comunisme internacional⁽¹⁾, regida, però, des de Moscú. Per una altra, la potencialitat econòmica i sobreproducció dels EE.UU., que li retorna en forma d'imperialisme econòmic, el que gratuïtament ha rebut de la civilització europea. Els móns de les idees de les "formes-econòmiques", nascuts a Europa, són avui, en certa forma, l'anti-Europa. Un dels dos monstres va lliurar, sense cap mena de raó, mitja Europa a l'altre. L'altre monstre, insatisfet, vol apoderar-se, encara, de l'altra meitat. Mai s'havia registrat, abans, un estat mundial de guerra latent com el d'avui. Europa, entremig, es troba indefensa i braçlligada. I amb Europa, els Estats plurinacionals renaixentistes, que ja comprenen que el seu cicle històric està arribant al punt just de la seva mort.

Els Estats unitaristes i plurinacionals del Renaixement⁽²⁾ visqueren un món i una àrea històriques molt distints als nostres. Per a ells, l'univers era, pràcticament, Europa. Amèrica encara no havia estat ni tan sols conquerida. Rússia era un continent llunyà, quasi inconegut. Àfrica havia estat circumvallada i només constituïa el començament d'una aventura. Àsia era amb prou feines coneguda per les llegendes de Marco Polo i altres aventurers. Europa, per consegüent, era el cervell, cor i pulmons del món. I l'hegemonia del món es disputava dins d'Europa. Fou dins d'Europa que un estat hegemònic per excel·lència, perdé l'Amèrica. I fou dins d'Europa, i en el camp obert de les mars, estrictament però europees, on es guanyaren o perderen els drets a les conquestes colonials a tot el planeta. El domini d'Europa per part de qualsevol dels Estats unitaristes europeus significava el domini del món. L'esforç unitarista i genocida dels Estats plurinacionals del Renaixement, es justificava de cara a la política externa. La política exterior, de conquesta i de domini, depenia exclusivament de l'unitarisme interior.

Avui, el quadre històric és totalment un altre. Buenos Aires i Ciutat de Mèxic són més grans que no pas Madrid. I no cal pas dir Rio de Janeiro o São Paulo que Lisboa. O la potencialitat industrial dels Estats Units, amb més del doble de població que la Gran Bretanya i la Irlanda del Nord. Àfrica és el continent de l'expansió europea del moment. Però Àsia, amb el bloc que formen Rússia i Xina, i amb les possibilitats de nous aliats antieuropeus, és la rèplica formidable de l'anti-Europa a l'Europa de la segona meitat del segle XX. Europa sent la necessitat imperiosa d'unir-se. L'ésser o no ésser de cada un dels Estats europeus, depèn únicament d'això. I la pervivència de la mateixa

Europa, i la civilització occidental, també. Si quan el Renaixement, la política exterior de conquesta i de domini depenia exclusivament de l'unitarisme interior, avui, la pervivència d'Europa i la vigència de la cultura occidental, depenen, exclusivament també, de l'unitarisme interior europeu.

L'uropeisme és la idea del moment històric. Tota idea té uns capdavanters. Als inactuals, totes les idees que tenen prou puixança històrica per transformar el món els semblen extemporànies i utòpiques. L'uropeisme no el poden viure els polítics professionals que només "professen" la política sense altre horitzó que l'horitzó personal. Pels nans mentals de qualsevol país, Europa els suposa una mar a on ofegar-se. Necessiten la política del caliu casolà, sense horitzons i amb capelletes que els assegurin la vigència personal. L'uropeisme té, com a primers enemics, els qui viuen el temps històric del Renaixement ja sigui en la revolució burgesa de França o en les polítiques estatals de fi de segle, que varen projectar-se fins al començament de la darrera guerra mundial.

Sortosament, la idea europeista, que avui envaïx tota l'àrea intel·lectual europea —sent-ne sapdavanters les noves generacions catalanes—, no va néixer en les ments dels poetes. L'uropeisme va trobar la primera cristallització real en les ments dels polítics. I precisament, en les ments dels polítics d'avantguerra, que havien viscut la millor edat física llur en la darrera fase de la "disputa d'Europa" entre els Estats unitaristes. Spaack, Churchill i altres europeus preclars, tenen aquest gran mèrit d'haver-se adonat, al mateix moment de produir-se, d'aquest trascendental fenomen: l'acabament del cicle vital dels Estats unitaristes del Renaixement, per donar lloc al cicle històric de la unitat europea. I encara que aquest fenomen s'hagi de realitzar en les dues properes dècades, ells varen donar-ne la primera forma de l'estructura política.

La unitat europea, però, ha d'ésser una federació o una confederació? Aquesta és la pregunta dels inactuals. Aquesta és la pregunta d'aquells que només poden albirar Europa "des dels Estats unitaristes". Entre ells, n'hi ha, naturalment, de catalans. I en són propulsors (com sempre, perquè en la política mundial Espanya sempre ha estat el contrasentit), els espanyols⁽³⁾. I, segons sembla, encara que és una miqueta prematur l'afirmar-ho, també els anglesos, que han fet sempre la seva política a base de la contrabalança interna d'Europa.

La Federació Europea pressuposaria, en Dret Públic, una unió en base al manteniment dels Estats unitaristes, independents cada un d'ells en el seu autogovern interior, però regits per un Estat Federal. La Confederació pressuposaria, en Dret Polític, una major independència per part de cada un dels Estats unitaristes, els quals tindrien dret a una política internacional individual. De fet, la Confederació estatal europea, només fóra una aliança entre els Estats unitaristes i plurinacionals del Renaixement. Molts parlen somnambúlicament de federació o confederació europees sense concretar-ho jurídicament, i entenen-ho només com una aliança "entre les potències europees" per fer front als blocs que se'hi oposen.

No hi ha dubte, que un pas tan trascendental com el de la unitat europea, no pot donar-se des d'enlloc més que des dels Estats. Són precisament les mateixes potències les que hauran d'anar decretant, poc a poc, la seva fi. i aquest impossible ja s'ha començat a produir jurídicament i política. Només la maduresa política dels Estats pertanyents a una cultura com l'occidental podia fer possible el miracle que tot just s'està iniciant.

La Institució política de la unitat europea és el Consell d'Europa. I el Consell de Ministres Intergovernamental, que equival al Consell de Ministres de qualsevol Estat, constitueix, de fet, el seu govern. Cada Estat-membre del Consell d'Europa té un Ministre al Consell. I ací apareix, de bell antuvi, el seny característic que distingeix avui, la suprema Institució de l'Europa del demà immediat: encara que hi ha un reglament per prendre acords en base a votació, fins ara els Ministres han procurat posar-se d'acord sense necessitat de votar. D'aquest procediment al primitivisme totalitari del dret de vet de les Nacions Unides, hi ha tot un món de distància. Hi ha la mateixa diferència, diríem,

que entre el món que mor i el que neix. Que entre els Estats unitaristes i l'Europa futura.

El Consell d'Europa té, també, l'Assemblea Parlamentària, que és, jurídicament i de fet, el Parlament europeu. Aquests parlamentaris són designats pel parlament de cada un dels Estats-membres, però no es pas necessari que les persones designades siguin precisament parlamentaris als seus Estats. Pot designar-se qualsevol figura representativa. L'europeisme, que políticament ha cristallitzat en el Consell d'Europa, ha sabut veure que tot sovint els polítics (per no dir en la major part dels casos) signifiquen ben poca cosa per la nació llur, davant les figures representatives. Els diputats són generalment figures sense cap dimensió històrica, mentre hi ha connacionals coetanis que, de fet, representen al país. A l'Assemblea parlamentària europea, el primer pas ja està donat: no és necessari que els parlamentaris siguin polítics ni diputats als seus Estats. Això no tenia, en el món, que sapiguem nosaltres, cap precedent. Potser només el que va crear Lluís Companys a França, l'obra del qual es veu vergonyosament boicotejada, precisament pels nostres "polítics".

"Les représentants⁽¹⁾ ont mission d'exercer leur mandat à titre personnel et en toute indépendance. Les opinions qu'ils expriment, les motions qu'ils présentent n'engagent qu'eux-mêmes, en tant que représentants autorisés de larges couches de l'opinion publique. L'Assemblée a donc un caractère européen... "Tous les agents du Conseil sont tenus d'accomplir les devoirs de leur charge sans se laisser influencer par aucune considération d'ordre national. Aucun ne doit solliciter ou accepter d'instructions en rapport avec l'exercice de ses fonctions, d'aucun gouvernement, ni d'aucune autorité extérieure au Conseil."

Fins avui, el Consell d'Europa només pot fer suggestions, sense poder executiu, als Estats-membres. Aquestes suggestions poden ésser recomanacions, resolucions o avisos. El dia de demà, però, tindrà els mateixos poders executius d'una Estat, dins de la nova modalitat polític-econòmic-cultural europea.

A l'assemblea parlamentària d'Europa, no hi ha dret de vet, (que és un principi cavernari) ni tampoc es cau en l'absurd d'una igualtat de vots per part dels Estats-membres. Cada Estat té un número matemàtic de vots proporcional al nombre d'habitants. El corrent més sà de l'europeisme s'ha anat imposant. Res de "Federació" o "Confederació" jurídiques dels Estats: es tracta de crear Europa! No més, ni menys! "Le Conseil de l'Europe ne s'est donc pas engagé sur le chemin indiqué par les fédéralistes. L'Assemblée se fixait pourtant comme but, à la suite de son premier débat, l'institution d'une autorité politique européenne dotée de fonctions limitées mais de pouvoirs réels. Si cet accord sur les principes ne se retrouvait plus au moment des réalisations, il eut néanmoins une très grande importance comme les événements ne tarderaient pas à le démontrer."

Els autors de la sèrie d'acords que han permès cristallitzar la política europeista en aquest profund sentit d'unitat europea amb desintegració, a la llarga, dels Estats, no han estat pas figures poc brillants en l'hora històrica actual. Els noms de Paul H. Spaack, Winston S. Churchill, Von Brentano, Robert Schuman, etc... demostren clarament, perquè aquestes decisions són, pràcticament d'ells, la realitat vital de la unitat europea. Cada representant és representant per tota Europa. Un d'ells, qualsevol, pot plantejar a l'Assemblea parlamentària un problema que sigui d'exclusivitat d'un país aliè. I els parlamentaris d'aquell país no poden posar-li el vet i han de sotmetre's a l'opinió de la majoria i acceptar el veredict de l'Assemblea. Així neix la política interna de la nova Europa.

La dificultat de realitzacions pràctiques era de preveure. D'aquí el naixement de la sèrie d'Institucions i Organismes lligats amb el Consell d'Europa. La CECA o Comunitat Europea del Carbó i de l'Acer, amb l'absència d'Anglaterra, n'és la primera o la més important. La CECA té la "Haute Autorité" o Govern i l'Assemblea Consultiva o Parlament. Aquest ha estat el primer lligament econòmic duna Institució Europea que, de fet, depèn del Consell d'Europa. L'Organització Europea de Cooperació Econòmica, també ha acceptat un lligament amb el Consell. I així ho ha fet, tanmateix, la Comunitat Europea de Defensa. Al nostre veure persona, el "pla Eden", de no crear més organismes ni Institucions a part del Consell d'Europa, només obeeix a la política hegemònica britànica que, en aquest cas, es basaria en afeblir la unitat europea en contra de l'esperit que informa l'Assemblea Parlamentària, per tal de fer prevaler el Consell de Ministres Intergovernamental. Aquesta pot ésser una apreciació precipitada, però tot fa preveure, a l'autor d'aquestes ratlles⁽⁵⁾, que el fet es farà palès aviat donada la marxa d'unitat imposada de dos anys ençà, sobretot després de l'acord de l'EURATOM.

Les nacions sorgeixen històricament en la nova Europa, amb la mateixa força que tingueren abans que els Estats unitaristes les absorbissin. Els Estats-membres han d'acceptar la Declaració Universal dels Drets de l'Home (text de la UNESCO), ampliada per la Comissió Europea dels Drets de l'Home i de les Llibertats

Fonamentals. L'ampliació europea és assenyadíssima i fa honor als principis de l'europeisme: Pot resumir-se en tres principis: a) el dret de propietat; b) el dret del pares a escollir l'educació que han de rebre els seus fills (idioma, religió, etc...); c) el dret a eleccions lliures. No solament es respecten les parles autòctones de les nacions i el seu dret de lliure determinació, sinó el dret dels pares, per damunt del poder de l'Estat, a educar els fills en la llengua materna. L'Estat que no accepta aquests principis no pot ésser membre del Consell d'Europa. I el qui ho és i no els respecta, no pot evitar que qualsevol parlamentari d'un altre país plantegi el fet públicament. Fins avui, el Consell d'Europa no pot obligar a l'Estat inculpat per poder executiu; però pot excloure'l del Consell: el pot, per tant, expulsar, moralment, i culta, d'Europa. La Comissió Europea dels Drets de l'Home és un organisme permanent internacional i imparcial, que pot fer totes les investigacions que estimi convenients per a averiguar, fins i tot en el cas individual d'apel·lació d'un europeu, si un dels Estats no ha respectat els acords de la Convenció dels Drets de l'Home. No cal dir, doncs, que les nacions des d'ara, ja veuen els seus drets culturals totalment deslliurats dels Estats. El 3 de Setembre de 1953 es va crear el Tribunal Europeu dels Drets de l'Home i de les Llibertats fonamentals, al qual pot apel·lar qualsevol ciutadà europeu, contra qualsevol dels Estats-membres.

Insistim en les intervencions dels polítics més destacats d'Europa en aquestes sessions, memorables en la història universal. Mendes France, Mac Millan, Edoard Herriot, Léopold Figl, etc... han estat, amb altres figures rellevants europees, l'"élan" del Consell d'Europa. A part del Moviment Europeu, en el qual figuren eminents personalitats europees, s'han celebrat assemblees a distints països europeus. Hom recorda la taula rodona celebrada a Roma, en la tardor del 1953, amb l'assistència de Arnold J. Toynbee, Einar Loefstedt, Denis de Rougemont, Eugene Kogon, Robert Schuman, Eelco van Kleffens, Alcide de Gasperi, etc..., amb l'objectiu "d'étudier la problème spirituel et culturel de l'Europe considérée dans son unité historique et d'examiner les méthodes propres à diffuser en Europe et dans le monde l'idée d'unité européenne". A part del Col·legi d'Europa, a Brúxles, Belgique, existeixen també diversos centres d'ensenyament i investigació i profusió de l'europeisme: L'"Institut d'Etudes Européennes", a Strasburg; el "Centre Européen Universitaire" a Nancy; l'"Istituto di Studi Europei", a Turín; "Institut für Europäische Politik und Wirtschaft", a Frankfurt; el "Centre Européen de la Culture", a Ginebra; i, finalment, l'Institut d'Estudis Europeus, a Barcelona.

No hi ha dubte que el concepte de les "Comunitats Culturals" del català Batista i Roca tindrà una gran acollença en l'europeisme. El mateix seny que hi ha hagut en deslligar al Consell de la responsabilitat directa d'alguns importants afers, a fi i efecte d'establir una xarxa indestructible d'organització, també hi serà per respectar i donar naixença al dret a aquestes comunitats. Catalunya trobarà en el si del Consell d'Europa, i en l'Europa del demà (perquè no serà pas "unida" sinó, senzillament, EUROPA) la salvació del seu problema. I amb Catalunya, València, les Illes, Euzkadi i Galícia.

Mentre, visquent els temps passats, i en contra d'aquests principis de lliure determinació, hi sa qui en català signa documents per tal de mantenir els "Estats plurinacionals". El descoïxement de la realitat històrica pot, sovint, més que la maldat. És des d'aquest angle que se'ls ha de jutjar, perquè si ho féssim des de l'autèntica perspectiva del moment històric, no hi hauria pas maneres per condemnar-los prou. Davant l'atac d'Espanya i la incomprensió i follia d'alguns catalans, i al front d'ells el "cap" dels nostres inactuals, EUROPA és la meta de la nostra salvació. Europa és la culminació del sentit històric de Catalunya. La consciència històrica catalana, és, per a nosaltres, els joves, consciència històrica europea. Tots els signes ens són favorables, a desgrat dels nostres "inactuals" que no viuen els temps històrics de Catalunya, ni, tampoc, d'Europa. Viuen, només, al ritme de l'Estat "plurinacional" espanyol.

Ramon de Valldaura

- (1) Veure el "Manifest Comunista" per Marx i Engels, i els prefacs d'Engels a les diverses edicions. Rússia era el refugi per a tota la noblesa europea, quan el comunisme, com a idea, ja s'havia estès per tota Europa, menys Rússia.
- (2) Veure el "Pòrtic" al llibre "Els Pobles Joves". Col·lecció NOVA EUROPA, Barcelona.
- (3) L'autor d'aquestes ratlles prepara un assaig d'investigació dirigit al Consell d'Europa, que versarà precisament sobre aquest tema i el problema català.
- (4) Veure "Le Conseil de l'Europe". Direction d'Information. Strasbourg, 1957.
- (5) Aquesta opinió és personal de l'autor, i contrària, no podem negar-ho, a la de molts eminents europeistes.

CARME RAURICH-SABA, ESCULTORA CATALANA

FEIA temps que sabíem que era radicada a Córdoba una escultora catalana, estudiosa, plena d'inquietuds, jove de les noves promocions, però els dies passaven i sempre hi havia raons que ens feien ajornar la visita tantes vegades projectada, al seu estudi, situat al bell mig d'una simpàtica i popular barriada cordobesa. La celebració del cinquè aniversari de la fundació del Club Català, ens donà oportunitat de fer-hi coneixença. La invitarem a participar amb alguna de les seves obres a l'exposició col·lectiva d'artistes catalans, organitzada pel Club, i la senyoreta Raurich-Saba ho acceptà tota contenta. I va contribuir al bon succés de l'exposició. Des d'aleshores, la senyoreta Raurich és una eficaç col·laboradora de les activitats catalanes a Córdoba.

La conversa s'orientà, lògicament, cap als temes d'art i, naturalment, al moviment artístic de Catalunya. I és així com vàrem poder saber quelcom dels estudis i la trajectòria seguida per Carme Raurich-Saba, que avui ens plau de donar a conèixer als lectors de "Resorgiment".

Nada a Girona, terra de bons artistes i d'homes de lletres, Carme Raurich-Saba inicià els seus estudis a l'Escola d'Arts i Oficis de Barcelona on ingressà l'any 1944. Després, pensionada per la Diputació de Girona, ingressa a l'Escola de Belles Arts de la capital catalana on tingué de mestre Vicenç Navarro. L'any 1950, ja finits els seus estudis, prengué part en el Concurs per al Premi Sant Jordi i hi fou distingida

amb un accésit. L'any següent va decidir-se a presentar-se davant la severa crítica barcelonina amb una exposició individual a la Galeria Argos. La mostra comprenia retrats, figures diverses i relleus, realitzats en els més diferents materials (guix, terracuita, alabastre,

NOIA ASSEGUDA.
escultura de Carme Raurich-Saba

marbre, bronze i noguera), que donaren a conèixer al públic una artista completa, vigorosa i amb marcada originalitat. L'èxit fou rotund i els crítics ho certificaren amb els seus comentaris que hem llegit en retalls de la premsa de Barcelona.

Ben aviat l'escultora Raurich-Saba es féu albiradora entre els escultors de Catalunya.

La seva decisió de venir-se'n a l'Argentina fou una sorpresa per a molts; però, a part els llaços de família, l'atreien d'aquesta terra els seus tipus autòctons, el paisatge, tan distint del català; la manera de ser de la gent, que coneixia per mitjà de llibres, revistes i informacions de parents i amics. I àvida de nous coneixements i sensacions, estudiosa constant de tipus i ambients, preferí traslladar-se a una terra desconeguda, però que l'atreia, ans que deixar-se endur pels fàcils camins de capitals europees tingudes per centres d'art. Això, com a argentins-catalans que som, ens afalaga perquè uneix a l'esperit de renovació i innovació dels catalans, un reconeixement de les possibilitats que a un artista amb personalitat brinda aquesta terra nostra.

Ja ha fet tres anys que està entre nosaltres i des del primer dia s'ha esmerçat en un treball seguit de preparació de l'exposició amb què es donarà a conèixer al públic argentí, a Buenos Aires. Molt d'aquest temps li absorbeix l'estudi dels elements i tipus autènticament argentins.

Dedicada a la seva feina, Raurich-Saba té predilecció per a la talla directa la qual executa amb evident bon resultat, tant en el marbre com en la pedra, com en la fusta. Comparteix l'opinió d'altres artistes de què el fang es presta més a l'esperit acomodatic dels nostres temps. Ella creu, però, que allí on es veu realment la capacitat i el talent de l'escultor és en la talla directa i a aquesta modalitat ella dedica els seus més grans esforços.

Hem dit de Carme Raurich-Saba que és un esperit inquiet, i és que sent l'art amb tota intensitat i no és conformista, Autocrítica, no té empatx a confessar el seu disgust quan no la satisfà algun dels seus treballs. I amb la mateixa empena amb què comença una obra, la descarta si no ha aconseguit allò que es proposava. I sense deixar-se endur pel pessimisme, ans amb renovada fe, reprèn un altre cop la tasca creadora. Aquesta exigència amb si mateixa és el motiu de tants mesos de treball per a preparar la presentació de la seva obra al públic argentí.

Les coses s'han de fer bé —ens diu— i, per tant, el temps no compta.

La data de la mostra, però, s'aproxima. La feina no decau, i estem segurs que tant d'esforç serà premiat amb el més acollidor dels èxits, i els catalans i Catalunya veuran una altra vegada prestigiada la seva actuació i el seu nom en terres estranyes. I la nostra jove artista haurà fet honor a aquells versos que en el retrat XXVII, de la seva col·lecció "Galeria", va dedicar-li la distingida poetessa Roser Matheu, filla del qui fou gran patrici i poeta Francesc Matheu, que diuen:

"CARME RAURICH-SABA

Forta i tenaç; des de quan
dins el palmell —viva copa—
senties l'argila xopa
com glàtia per ser Adam,
del teu voler i del seu clam
n'has fet acte cada dia:
la forma als dits se't congria
palpitant, al teu conjur,
però, pastada amb atzur
s'ignora perquè somnia."

Manelic Seras

Córdoba, 1958.

Comtessa del Conflent

Per segles éreu dins la pedra dura.
I, en vida, de la penya tan a prop.
Mare Guisla, en la vostra sepultura,
per segles ens vetllàveu! Dava, el cop,

als nostres sentiments. —Amant l'altura,
dreta, ma planta fixa dins esclop,
ja em veia, així, romeua d'aventura,
sobre el liri, el gerd, l'eliotrop,

en la gespa, en la neu. Dalt la

[Muntanya!

Mes en somni, en record i en mon

[delir.—

Vós, per segles, vetllant si gent estranya

gosés interposar-se al nostre dir!

I allà, del Canigó en l'alta peanya,
Monsenyor Carselade us descobrí.

Gràcia B. de Llorenç

MEDITACIÓ SOBRE LA UNIVERSITAT CATALANA

VI. — LA UNIVERSITAT AUTÒNOMA I EL SEU PERILL.

Quedi ben entès que, a tot el llarg d'aquestes ratlles, l'autor, ensems que combat l'actual forma de règim genocida d'Espanya, també té en compte, per causa del seu coneixement de la idiosincràsia espanyola, que el genocidi de Catalunya és, al llarg de la història peninsular, una constant. Per bé que el règim del general Franco està brutalment en contra de tots els principis dels actuals organismes internacionals, cal tenir també en compte que, en un grau aparentment més lleu, la República Espanyola del 1931 fou també genocida, i que pel que fa a Catalunya, sota l'aparença d'un fals constitucionalisme, que ja estudiarem després, no va ser-ho gaire menys que els darrers règims totalitaris que ensagnaren tota Europa.

L'únic precedent europeu que hi ha en Dret Públic de què, nogensmenys que en nom de la "democràcia", no es tingues en compte el resultat d'un plebiscit celebrat lliurement en una nació, és precisament l'anul·lació del resultat del plebiscit celebrat a Catalunya, d'acord amb la indicació del Govern de Madrid, quan la IIa República Espanyola. Resultat d'aquest anul·lació contrària al dret d'autodeterminació dels pobles, fou l'anomenada "Universitat Autònoma" de Barcelona. El Govern de Madrid procedí a una "legalització" del genocidi mitjançant la Constitució Espanyola. D'això, ja en parlarem en lloc escaient. Ara, només podrem endinsar-nos, una mica, en el perill que significava la "Universitat Autònoma" per la cultura catalana.

Le República Espanyola va obrar en contra dels principis de l'actual Declaració Universal dels Drets de l'Home i de les més elementals i primàries premisses del dret humà. Un parlament "democràtic" va cometre un acte totalitari i genocida, que constitueix un precedent únic al món occidental, per la seva disfressa de legalitat constitucional. Fruit d'això fou la Universitat bilingüe de Barcelona, primer instrument culturicida de la República Espanyola.

Va tenir-se compte —vist el plebiscit català que proposava una Universitat Catalana regida per la Conselleria de Cultura de la Generalitat—, de redactar la constitució de la República Espanyola de manera que la Universitat Catalana no hi pogués encaixar. Fernando de los Ríos, el providencial ambaixador, per a Espanya, de la IIa República Espanyola davant la IIa. Re-

(Continuació)

TEMARI. — Publicat: I - Diàleg universitari. II - La Nació, l'Estat i la Universitat. III - Universitat Nacional i Universitat Estatal. IV - Missió de la Universitat Catalana. V - La Cultura Catalana. VI - La Universitat Autònoma i el seu perill. Per a publicar: VII - El genocidi. VIII - Europa i la nostra Universitat. IX - Crida als universitaris catalans, espanyols i europeus.

pública Catalana, fou precisament l'home, conjuntament amb Menéndez Pidal —el caràcter del qual d'eminentíssim filòleg no el diferenciava pas, pel que feia a Catalunya, d'un Sanjurjo qualsevol— qui féu incloure, a la constitució republicana, l'article que deia que els títols universitaris només podien ésser atorgats per l'Estat espanyol. És a dir: per Madrid. L'article 49 de la constitució de la IIa. República Espanyola neutralitzava totalment la possibilitat, per part de la Generalitat catalana de crear una Universitat pròpia sostinguda, econòmicament, pel poble català. A l'hora d'obtenir el títol, la universitat mixta i bilingüe havia de sotmetre's al jou de la de Madrid. Paral·lelament a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, que també restava sota el jou del Ministeri corresponent a Madrid, la Universitat de Barcelona quedava sotmesa a la revalidació castellana del seu ensenyament.

En la nostra època, els medis de difusió de la cultura i de tota altra difusió pública, i els medis de l'ensenyança, tenen una capacitat de penetració creadora o genocida molt superior al que els mateixos presuposaven abans de la darrera etapa de la civilització occidental. La primera forma genocida de penetració, a fi i efecte d'anihilar una cultura nacional a través d'un estat aliè, consisteix en desnaturalitzar les institucions de l'ensenyança. La República Espanyola no podia pas negar-nos, en una època en què fins i tot la minoria israelita a Palestina, enmig del fanatisme nacional i religiós islàmic, gaudia del dret a tenir les seves pròpies institucions d'ensenyament lliure, com també gaudien del mateix dret les altres minories europees a tots els estats —excepte Espanya, que no negava pas aquests drets a "minories" racials, sinó a nacions totalment diferenciades, quan l'època de Primo de Rivera—, no podia negar-nos, repetim, el dret al creu de la nostra parla nacional. Però l'hegemonia espanyola aconseguí, a través del Parlament i d'acord amb la constitució —redactada explícitament,

com després alguns parlamentaris van reconèixer públicament, per a esmicolar l'Estatut plebiscitat pel poble català— desautoritzar a l'anomenada Universitat Autònoma de Barcelona, en la seva funció facultativa.

La primera forma de penetració genocida era que no pogués néixer la Universitat Nacional de Catalunya. La Universitat bilingüe era una universitat espanyola com qualsevol altra, a la qual el govern de Madrid, en una deploable lliçó d'incivilitat democràtica, atorgava el "dret", a deixebles i professors, d'acord amb l'article setè de l'Estatut del 1932, a parlar castellà o català. Ara bé, després, a l'hora de doctorar-se, caldria que l'estudiant s'examinés a Madrid. Pressió psicològica que aquest fet pressuposava en la ment dels estudiants catalans, hauria d'ésser objecte d'un estudi que defuig els propòsits del present assaig.

Hom constata el tripijoc i el cent-peus que constituïa aquest bilingüisme que, des de les baralles al carrer entre els dos bàndols a les represàlies des de les càtedres o contra les càtedres, presentava tota mena de dificultats insuperables que no feien pràcticament viable la Universitat "Autònoma". La gent universitària catalana té prou cultura i sensibilitat per a possibilitar qualsevol convivència, però el que resultava de tot això era que, si bé la nostra parla era present a la Universitat de Barcelona, la nostra ànima nacional —pel que feia a les disciplines acadèmiques i a l'esperit que havia de nodrir amb caràcter únic a la nostra Institució—, en restava absent. En el fons del fons, emmetzinant els eperits, hi havia l'omnímode estat espanyol, sota el jou del qual la Universitat de Barcelona restava provinciana i de segon ordre.

L'ànima nacional catalana quedava totalment orfe d'una Institució universitària capaç d'irradiar al món la nostra cultura. La universitat autònoma de Barcelona era incapaç, a l'ensems, d'ésser l'instrument del nostre atansament a la cultura d'Europa. Entre Barcelona i Europa restava la muralla de Madrid. Aquesta universitat bilingüe, més encara que no pas un perill, constituïa la realitat astoradora de l'avortament de la Universitat Nacional de Catalunya, i també de l'avortament de la possibilitat de l'estudi i de la investigació, a través d'una Facultat especialitzada, de la nostra pròpia cultura. Aquesta universitat era la "solució" que la *sui generis* "democràcia" de la República Espanyola, donava, sense moure's de l'or-

dre "intern" i domèstic, al problema angoixós i sagnant d'una cultura milenària que no reclamava ni reclama pas res més que el seu dret a ésser.

Però si bé la universitat bilingüe significava aquesta tragèdia per Catalunya, constituïa també, d'acord amb la mentalitat espanyola, un perill invers: la presència, encara que mixtificada, de la cultura catalana a les aules universitàries de Barcelona. El fet continuava sent, pels parlamentaris espanyols, un "problema". Problema que mai no podria pas solucionar-los-hi el "Tribunal de Garantías Constitucionales" —el qual, pel que feia a Catalunya, no era pas altra cosa que el botxí de l'espanyolització—, perquè pronunciar una sentència genocida en contra de la parla catalana a la universitat bilingüe, hauria estat, evidentment, una vergonya davant de tot el món. Aleshores, a fi i efecte de poder suprimir en qualsevol moment la parla catalana a la Universitat de Barcelona, el "democràtic" Parlament espanyol va prendre una mesura antiparlamentària sense precedents en el món civilitzat: l'Estatut llei que va decretar aquest Parlament ometent el plebiscit de Catalunya, deia textualment, que "Si la Generalitat ho proposa, el Govern —remarquem-ho bé: el "Govern", no pas el Parlament— de la República Espanyola podrà atorgar a la Universitat de Barcelona un règim autònom". Per tant, en virtut que es tractava d'una senzilla "atorgació" directament emanada del Govern de Madrid, aquest, passant pel damunt

del seu propi Parlament, i no cal dir que també pel damunt de la Generalitat i del pob·le català, en qualsevol instant podia decretar que aquesta "atorgació" no tenia més vigència. Aleshores, la Universitat bilingüe de Barcelona es castellanitzava íntegrament i instantània, per "l'orden i mando" de les lleis que han regit sempre a Espanya, sense dret ni a la més elemental apel·lació.

Això era la universitat bilingüe: l'instrument que imposibilitava la cristallització universitària de la nostra cultura, en ple segle XX, sota l'aparència d'una autonomia no existent; en quant a Universitat, l'única al món que havia de presentar els seus deixebles a examinar-se a un país estranger, en llengua estrangera, per tal d'obtenir els títols facultatius; i pel que feia a la possibilitat d'una continuïtat segura dins del seu migrat viure, restava també sotmesa al jou prepotent del Govern de Madrid, que en qualsevol moment, sense consultar a ningú i en contra de les lleis semblants que aleshores regien al món, podia assassinar-la amb la major impunitat, d'acord amb l'esperit "democràtic" de la constitució de la IIa. República Espanyola.

Podem dir autoritzadament que, en Dret Públic, d'aquest mecanisme "democràtic" —ni tan sols "parlamentari"— de l'Estat espanyol, pel que feia a l'ensenyament, hi havia un sol pas a l'organització genocida actual de Francisco Franco.

Lluís d'Alguer

LECTURES I COMENTARIS

"APÒSTOLS I MERCADERS"

LES "Edicions de la Fundació Serra Llorens de Serra" han publicat suara "Apòstols i mercaders" del conegut escriptor Pere Foix.

A través de records personals, l'autor esbossa, en aquest llibre, les figures de sindicalistes que ha conegut i que ha tractat —i que estima— i, de passada, evoca quaranta anys de lluites socials al Principat. Són —tal com ell diu— "uns homes que es fan estimar per la seva vida atzarosa, però recta i senzilla, en la qual batega l'amor a l'ideal amb embranzides resplendents, que empenyen els joves a la recerca de nous horitzons". Són —tal com afirma Serra i Moret, en la "Presentació",— un "estol d'homes abnegats i coratjosos que marquen una època ja superada".

Foix pretén "de rememorar les lluites de la classe treballadora catalana i enaltir, com crec que es mereixen, algunes de les seves figures representatives", per tal que la joventut d'ara pen-

si "en la conducta d'aquells que, com els homes que ací presento, malden per a resoldre tota una sèrie de conflictes que enverinen les relacions i els costums col·lectius".

És un tema interessantíssim, suggestiu, a penes tocat pels nostres estudiosos, i essencial per a tots aquells que volen conèixer a fons la vida de la Catalunya del segle XXè. i per aquells altres que el dia de demà hauran d'endegar, amb esperit constructiu i amb la cooperació de tots, el recobriment de la nostra pàtria, perquè, tal com remarca Serra i Moret, "la història de Catalunya del més immediat avenir serà molt diferent de la del recent passat".

Les reivindicacions del proletariat català han estat, fins ara, molt poc estudiades en la seva projecció històrica. Una "Història econòmica i social de Catalunya" no existeix: és per fer, tot i que el Principat, del 1800 fins al 1936

—si més no—, fou una força econòmica puixant de la península.

D'ençà que s'inicià la revolució industrial a les nostres terres, la població obrera ha estat constantment en augment. La immigració que aquella generà ha suscitat problemes d'ordre divers, que han afectat tota la nostra vida col·lectiva. L'exp'otació de què ha estat objecte el proletariat per part dels nostres homes d'empresa portà l'agitació social que va del tombant de segle fins al setembre del 1923.

Pere Foix no s'ha proposat pas una història documental d'aquesta darrera quarantena d'anys, sinó que, versat que és en l'art de la biografia, ha perfilat molt detingudament, com he dit abans, les figures més destacades del moviment obrer del Principat, tot posant de relleu episodis "que ompliren bona part de la meua joventut" —confessa.

Joan Roigé —el mestre d'escola del carrer d'Alcolea—, Josep Maria Foix —el bancari del London County—, Salvador Seguí —el "Noi del Sucre", l'orador de paraula fogosa i vibrant—, Angel Pestanya —el relloger del carrer de Sant Jeroni—, Joan Peiró —el popular vidrier, director de la "Soli" i, més tard, ministre de la República espanyola—, Eusebi C. Carbó —el vell lluitador cenetista— són els homes que ha biografat Pere Foix, en "Apòstols i mercaders", amb destresa i amb passió, amb estima i amb enyorança. Són tots ells figures rellevants de l'anarquisme català, continuadors esforçats de l'obra d'Anselmo Lorenzo, de Ferran Tarrida del Màrmol i de Francesc Ferrer i Guàrdia.

Amb llur ideari, antagònic de l'autoritarisme, ells donaren peculiaritat al moviment proletari català, de tradició republicana i federal. Per efecte d'aquesta singularització, la unitat sindical peninsular tingué dos pols: Madrid, socialista, i Barcelona, anarquista. Madrid, ordenancista i institucional, de cara a l'acció política, a l'evolució econòmica i social. Barcelona, oberta i bu-l'angosa, de cara a l'acció directa, a la subversió de la societat burgesa.

El fet que l'anarquisme proclamés, per damunt de tots els drets, el de l'individu a disposar d'ell mateix féu, a parer meu, que aquest ideari congeniés amb el tarannà individualista dels catalans; però Jaume Vicens i Vives, en "Notícia de Catalunya", opina que "la força de l'anarquisme a Catalunya reposa, més que sobre el famós individualisme psicològic hispànic, sobre el mite del capgirament revolucionari directe, sobre el que podríem anomenar pronunciament obrer".

Del xoc cru entre patrons i obrers catalans —d'una mateixa fusta— sorgí, virulenta, l'animositat efervescent

que presentaren, des dels seus inicis, els conflictes socials al Principat. Cal subratllar, tot passant, que el poble català repudiava els mètodes d'acció directa i s'avenia més amb l'obtenció de solucions concretes, positives, per la via pacífica del pacte i de l'arbitratge.

El llibre de Pere Foix, ultra evocar episodis i figures de les lluites socials al Principat durant el primer terç del segle actual, posa en evidència fins a quin punt el nostre moviment obrer era espanyolitzat. Els esforços de Salvador Seguí i els seus companys per a catalanitzar-lo, serviren de ben poc. L'organització sindical catalana era, en el pla horitzontal, compresa dintre una altra d'espanyola; el portantveu dels obrers connacionals nostres era escrit en castellà i, fins i tot, tots aquells catalans que bregaven per la causa proletària havien d'emprar, com a vehicle d'expressió, un idioma estrany: el de l'Estat espanyol.

I és que, en fer irrupció a la vida pública del nostre país, la classe treballadora trobà aprovincianat, desnacionalitzat, el medi ambient català. Tal com subratlla Serra i Moret, "els treballadors es trobaven en cercle clos, sense perspectives intel·lectuals, sense pràctiques civils, sense cap de les llibertats fonamentals, sense poder destriar el que era pàtria, el que era cultura, el que era civisme, el que era participació en la vida de la comunitat, amb la simple alternativa de submissió i docilitat completes, de nul·litat total o de repressió ferotge que arribava a tots els extrems".

Tanmateix, tal com observa el propi Serra, "la nació és sempre una cultura i els obrers, com els altres estaments, són nacionals en la mesura que participen en la fosa, en la formació espiritual que la cultura forneix". I tots vam poder veure com, a comptar del 1931, s'incorporaven a la tasca de formar la Catalunya autònoma. Si avui en dia poguéssim parlar de continuïtat en la vida política catalana que aleshores s'inicià, en lloc d'haver de plànyer-nos de la pèrdua de les nostres llibertats polítiques —cíviques i nacionals—, veuríem com hauria estat de benefactora la cooperació obrera en l'endegament de la pàtria recuperada.

Per altra part, el llibre de Pere Foix fa al·lusió a una època en què —remiscència, ben segur, del segle XIXè.—, per a redimir l'obrer de l'explotació de què era objecte, hom pretenia de fer una revolució social amb motins; d'una època en què les autoritats espanyoles, pel seu costat, no concebien altra forma d'ordre públic que aquell que s'estintolava en la repressió violenta. Per la violència volien solucionar el plet social vigent en aquells moments. I els obrers seguien el mateix camí. D'ací el

c'ima exasperant en què es debatien aquells homes —apòstols i mercaders.

Inspirats en les tradicions conciliatòries que existeixen en la vida del Principat —la violència ens ve de fora—, hem de propiciar que la cooperació de tots els estaments faci possible, en un futur pròxim, sota el signe de la nostra plenitud nacional, una justícia social que, amb sentit constructiu, incorpori definitivament les classes treballadores de la ciutat i del camp, sense distincions, al ple gaudi dels drets humans i ciutadans, a l'acompliment dels deures col·lectius i ens doni a tots la sensació de trobar-nos, tal com diu Serra i Moret, "en cercle obert", a l'hora de refer la nostra cultura i la nostra llibertat individual i social.

"La lluita d'Espanya per la llibertat" (1)

LAWRENCE Fernsworth no necessita presentació: Fernsworth és un americà, demòcrata i liberal, gran amic de Catalunya i dels catalans com no n'hi ha d'altre. Des d'abans de la sublevació dels generals facciosos, la seva ploma, àgil i valenta, ha estat sempre al costat de la causa de la democràcia. La guerra incivil el va trobar a Espanya on representava al *Times* de Londres com corresponsal d'aquest diari. Els seus reportatges eren simultàniament reproduïts pel *New York Times*, i els seus intel·ligents articles eren publicats en revistes tan importants com *Foreign Affairs* i *The Fortnightly*. Gràcies a Fernsworth, els milers de lectors d'aquests grans òrgans de l'opinió mundial tingueren, durant els anys del conflicte, una visió clara i imparcial dels esdeveniments i de les seves futures implicacions, algunes de les quals han esdevingut profètiques. Equipat com molt pocs d'altres per a la tasca d'ordenar i aplegar en un volum les seves impressions captades sobre el terreny, Lawrence Fernsworth ha escrit un llibre amb el suggeridor títol de *Spain's Struggle for Freedom*, el qual és una crònica ben documentada dels fets històrics que precediren al conflicte; dels fets viscuts per l'autor i de les seves derivacions. Molts són els llibres que s'han escrit sobre un tema que sempre és d'actualitat, vist a través dels esdeveniments que avui trontollen el món sense possibilitat aparent d'una llunyana solució. El llibre de Fernsworth pot dividir-se en tres capítols fonamentals: preludi de la sublevació feixista dels militars espanyols; la lluita del poble contra el totalitarisme internacional, enmig de la indiferència i complicitat passiva de les soi-disant democràcies, i l'establiment de les bases militars americanes, punt no tocat fins ara per cap altre autor, i en les quals

Tal com s'esdevé ens molts països democràtics, és possible la conciliació entre grups i entre classes socials, sota el signe de la llibertat. Cap doctrina rígida d'evolució de la societat —cap mena de totalitarisme— no pot resoldre plenament els conflictes laborals que existeixen en un món que canvia constantment. Els catalans ens hem d'esforçar, de cara a l'esdevenidor, a fer inseparables la llibertat i la prosperitat de tot el nostre poble, perquè gaudeixi de benestar, mitjançant l'estímul de la iniciativa privada i la instauració d'una justícia social operant.

Aquesta és la lliçó d'"Apòstols i mercaders", de Pere Foix.

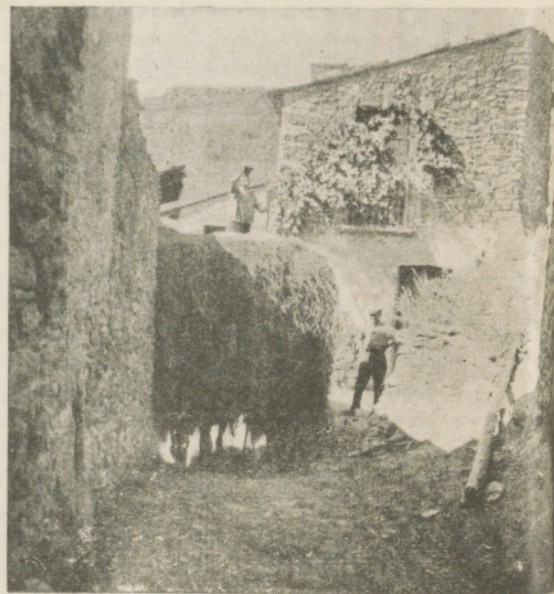
Pere Mas i Perera

Fernsworth veu un perill per al seu propi país degut a la inestabilitat del règim, el qual, com tots els règims de força i de caire dictatorial, no ofereix cap garantia de permanència i, consegüentment, la seguretat dels pactes contrets a espatlles del poble resta una incògnita perillosa, la solució violenta de la qual no és difícil de preveure.

Per les pàgines del llibre *Spain's Struggle for Freedom* traspuja l'amaror d'un gran demòcrata americà qui sent en les més íntimes fibres del seu cor la desfeta de la democràcia a Catalunya i a Espanya com una traïció al poble i, per extensió, a totes les democràcies del món. — Reader.

Nova York, març 1958.

(1) Lawrence Fernsworth. *SPAIN'S STRUGGLE FOR FREEDOM*. Beacon Hill, Boston, Beacon Press, 1957, pp. 376.

"Alxecant el colze", amb un porró a la mà, damunt d'un carro p e d'usar en un carrer de la Seu d'Urgell

— Clixé Bruguera, p.e. a "Ressorgiment" —

INTEGRITAT CATALANA I INTEGRACIÓ ESPANYOLA

II) L'ESPERIT DE CATALUNYA TRIOMFA

Però vanceren, en realitat, e's espanyols en aquell fatídic 1939? Després de dinou anys de totalitarihme anticatalà, genocida, la pregunta podria semblar absurda si ja no fossin tants els elements de judici per a poder afirmar el contrari. Sí, és veritat, les forces d'ocupació entraren a Catalunya i s'hi sentiren tot seguit amb prou seguretat com per aplicar, sense limitacions, la seva llei d'implacable vencedor. No tingueren cap mena de mirament: anaren directes a la descatanització integral de Catalunya. Coneixedors de la nostra irrevocable fidelitat a la llengua catalana i convençuts, tan ells com nosaltres, que el manteniment de la llengua és el centre mateix del manteniment de la nostra integritat nacional —amb o sense estructura política—, l'atacaren fort. "En España sólo se habla el idioma del Imperio", erà una amonestació i un menyspreu que els catalans trobàvem per tot arreu, en la nostra trista condició de conquistats per un dels pobles més intolerants i prepotents de la terra.

Però, vanceren, en realitat? Ara veiem que no. Espanya perseguia la integració definitiva de Catalunya i l'intent, malgrat els tirànics mitjans posats en pràctica, ha fracassat. Ha fracassat, en forma grotesca i ridícula, la folla pretensió d'una *España Grande* i ha fracassat —i és reconfortant que així sigui en la Història de l'Home i ens afirma en la nostra confiança en les valors de l'esperit— el barbàric assalt per a aconseguir una *España Una* amb Catalunya dins. L'esperit de Catalunya s'ha mantingut ferm, incommovible, mentre els tancs genocides espanyols avançaven malmetent els nostres conreus i trossejant els nostres morts, mentre la policia violava les llars i martiritzava els resistents, mentre se'ns feia desfilar pels carrers, a la mainada, embrutits amb la instrucció premilitar i els repugnants cursos de *formació política*... Hi ha quelcom de gloriós i tràgic en aquesta lluita memorable entre la barbàrie espanyola i l'esperit de Catalunya!

Però al parlar d'*integritat catalana*, com a actitud defensiva, i *integració espanyola*, com a preocupació expansiva, potser ens podria fer caure en el greu error de considerar exclusiva a Espanya la tendència *integradora*. Res tan lluny de la realitat, encara que l'absurda actitud espanyola hagi acabat convertint el camp de relacions dins l'anomenada península ibèrica, en un allunyament gairebé abismal amb Portugal i en una aferrissada i vergonyosa lluita d'atac, per part d'Espanya, i supervivència, per part de Catalunya. Catalunya és justament un dels pobles que més pregonament sent, des del seu mateix naixement dins el concert dels pobles europeus, la inquietud integradora. Però és que hi ha una diferència fonamental entre les concepcions integradores de Catalunya i les d'Espanya.

L'esforç integrador espanyol és assimilador, és a dir unificador. És una dilatació del propi ésser col·lectiu i això sacrificant els pobles que intenta *integrar*. És genocida, és egocèntric i egòlatra. Des del primer moment, ha actuat damunt d'un determinat vehicle: la llengua castellana. La contraposició geomètrica d'aquest esforç integrador espanyol és l'esforç integrador català, que és de tipus confederatiu, és a dir, garantidor de pau, convivència i cooperació, i actuant damunt d'un altre ben determinat vehicle: el respecte *natural* a la personalitat aliena, com a estil i com a factor a infondre. Com a forma d'ésser i possibilitat creadora. És un esforç cristià, humanista. Ha estat posat en plena pràctica durant més de cinc-cents anys d'expansió en l'època medieval i viu latent en el moll de l'os de l'ésser col·lectiu català.

I hi viu encara avui, després de vint anys d'emmetzinar el pensament català amb inhumanes idees d'integració espanyola i *grandeza universal*, autoritarisme militarista

i forassenyats horitzons imperialistes, burocratisme planificador i predestinacions torturades i messiàniques. Catalunya segueix essent Catalunya: senzilla, treballadora, profunda i per això mateix confiada, pròxima al món, irreductible, recolzada en cada un dels seus ciutadans, humana, angèlica.

I es segueix parlant català. Tothom. I es segueix escrivint català, vells i joves. Han estat retirats els cartells anticatalans, són cada dia més inoperants les disposicions anihiladores i ha perdut tota vigència el vergonyós *Frente de Juventudes* de la *Falange*, mig catalnitzats molts dels seus dirigents. Hi ha una activitat editorial notable, si no important, sí fortament significativa. I una orientació clarament dirigida envers una Catalunya independent, d'autèntica i profunda filiació europeïsta. El fervor català se'l troba arreu i en forma majoritària, encara que sense estructuració i sovint desconcertant degut a la problemàtica del 36/39, que el règim ha tingut bona cura de mantenir latent i que obstaculitza l'eclosió definitiva de les orientacions que han de regir en el futur immediat.

Hi ha en tot el país, sobretot en les noves generacions, una forta inquietud política, més o menys enterbolida per indiferentismes de circumstàncies, que malda per trobar formes de realització adients a les noves concepcions de la vida col·lectiva i de Catalunya i des d'exigències —per molts inèdites— que naturalment rebutgen bilingüismes, biculturismes i ambivalències estranyes a una clara definició dels conceptes Nació i Sobirania. La intel·ligència dispersadora del règim està esgotant els recursos i cada dia es fa pressent amb més força la voluntat de retrobar la integritat catalana perduda.

Algunes de les tasques de reconstrucció nacional es fan precisament a Mallorca i algunes de les mentalitats més clares en la cursa reivindicadora provenen d'Eivissa i amb pensament eivissenc. A les terres de Castelló són unió les joventuts idealistes que descobreixen en els companys del Principat el batec nacional que era en ells mateixos. Els encontres efectuats els identifica tot seguit amb el lluminós missatge del nostre sol mediterrani, sense enlluernaments, i els omple d'alegries noves en aquest món que sovint aparenta ser-ho de catàstrofes, de claudicacions, de deshumanitzacions asfixiants. A València ciutat, junt a l'incommovible monument de la vida col·lectiva que és el Tribunal de les Aigües, les generacions de post-guerra han recollit l'esforç dels grups d'abans, i ho fan amb una dignitat i una qualitat admirables: ara guanyen en nombre i en visió universalista alhora que entronquen més directament, des de si mateixos sempre, amb el que és l'essència de l'esperit català. Dels que parlen el "pus bell catalanesc del món".

Dins una fonda comprensió sentimental i elevada inquietud espiritual, tenim avui un Rosselló amant com mai a reactualitzar la seva catalanitat, oficialitzada ja l'ensenyança del català en les escoles primàries. Però més encara: la nostra comunitat cultural i lingüística va descobrint cada dia més canalitzacions d'intercomunicació amb les estimades terres de la Provença i el Llenguadoc, on una intel·ligent reivindicació històrica i cultural es realitza contemporàniament a un important ressorgir econòmic, i això en totes les terres que s'escampen al llarg de l'eix Bordeus-Tolosa-Marsella, des de les vinyes gascones als rosers perfumats de la provençal Costa d'Atzur, Eix admirable i divers, des de l'Atlàntic al Mediterrani, a l'esguard dels entranyables Pirineus, que fonamenta la seva renovellada inquietud sobre una triple orientació reivindicadora: confraternitat catalano-occitana, vocació mediterrània, ideal enropeïsta, Respecte a l'home.

Mentre de l'Alguer llunyà —i tan pròxim!—, en una Sardenya autònoma, ens n'arriba, ara més que mai, l'abraçada multisecular d'una comunitat de catalans que creixen de joia pel sol fet d'ésser catalans!

I remarcuem-ho: quants catalans, bandejats de la Pàtria per l'enemic *integrador*, han ajudat a incrementar la aquesta confraternitat catalano-occitana de què podem parlar! Quan les forces d'ocupació avançaven per les terres catalanes, centenars de milers de catalans eren empesos amunt i, després, a passar els Pirineus. Arribaren al Rosselló i amainat l'aiguabarreig primer, preguntaven: "Sou català o espanyol?" I si s'era català volia dir que no s'era foraster... A Avinyó, a Marsella, a Clermont-Ferrand, a Tolosa, arreu, arreu, els catalans hi han arrelat, hi han fet sang i convivència. I moltes hores de lleure han escolat descobrint, sota l'envernissat francès, lligams profunds de confraternitat natural catalano-occitana.

Però no solament això. Han estat milers els que han anat a París, a Oxford, a Ginebra, a Nova York, a Santiago de Xile, a Mèxic... Molts d'ells intel·lectuals prominents, gent preuada, tècnics capacitats. En general, amb escasses excepcions, treballadors intatigables i honestos, catalans inalienables. La presència catalana, així, s'ha palesat arreu del món en forma sorprenent, sovint amb una intensitat i una qualitat que han despertat l'admiració i el respecte. Si Francesc Macià aconseguí, durant la dictadura del General Primo de Rivera, el primer pas en la reinternacionalització de Catalunya, la diàspora del 39 ha donat a conèixer, novament, al món l'existència d'una integritat catalana, al marge i fent front a l'arbitraria integració espanyola, en forma ja prou àmplia perquè el nostre plet, en aquesta hora d'interferències internacionals trobi, així que el plantegem en forma enèrgica, una comprensió que ens és necessària.

El triomf de les democràcies no comportà, desventuradament, el retorn a la llibertat de Catalunya. Però en el camp jurídic internacional, en lent, però segur, procés d'efectivitat, han fet eclosió, per satisfacció de Catalunya i de la Civilització, un Consell d'Europa, unes Nacions Unides, una Unesco, una Comissió sobre el Dret de l'Autodeterminació dels Pobles, un Departament dels Drets Humans, plataformes invalorables en el camí de reivindicació nacional.

I encara hi ha més en el nostre triomf damunt d'Espa-

nya; en el triomf de l'esperit de Catalunya contra la barbàrie genocida espanyola. Aban del 36 eren escasses les individualitats espanyoles que acceptaven el fet diferencial català. Per molt absurd que sigui, es donava el cas que a Espanya, fins i tot entre els sectors cultes, es vivia desconeixent, com si no existís, aquest fet diferencial. De res no servia que Catalunya fos catalana ni que s'estés vivint una intensa renaixença. Solament quan els fets eren prou forts, n'acusaven rebut, però sempre considerant-ho com una mena de gra, de supuració extemporània i guarible.

Avui són nombrosíssims els espanyols coneixedors del fet diferencial inqüestionable, real natural, reconeixent-ne, àdhuc, molts i més que mai, les peculiars valors històriques i civilitzadores, i fins diversos estudiosos han aportat preuades argumentacions per a un millor coneixement de la nostra personalitat nacional. Avui hi ha Espanya, concretament a Madrid, no solament individualitats, sinó el que en podríem dir un moviment catalanista. Un corrent d'idees que defensa el dret dels catalans a parlar i cultivar la llengua catalana. A Madrid es publica regularment una notícia de l'activitat cultural catalana. A Madrid es publiquen antologies de poesia *española* on s'hi inclouen els mestres catalans, en la versió original. En terres castellanes es celebren congressos de poesia en els quals els poetes catalans son rebuts amb honors i hi llegeixen llurs composicions, en català... *Moviment catalanista*, diguem-ho tot seguit, equívoc, decididament integrador així mateix, més perillós que altra cosa i que s'ha evidenciat just coincidint amb el moment en què podríem dir-ne que es va oficialitzar l'acceptació del fet que la nihilització de Catalunya no era possible. Perquè, recordem-ho sempre, les forces d'ocupació no cercaven solament desintegrar l'estructura política catalana, sinó acabar amb l'ús de l'idioma i de la cultura catalana. Acabar, genocídicament, amb Catalunya.

Però mentre la barbàrie espanyola triomfava, amb sang i amb supèrbia de conquistador, Catalunya triomfava, en l'esperit, senzillament. Mentre la integració espanyola semblava un fet inqüestionable, la integritat catalana se n'esmunyia i guanyava noves posicions.

Víctor Castells

Seguirà: "Nova tàctica espanyola: la comprensió."

Cartell de Premis dels Jocs Florals de la Llengua Catalana

Any centè de la seva restauració — Mendoza 1958 (1)

PREMIS ORDINARIS

Flor natural, premi d'honor i cortesia, a la millor poesia presentada a concurs sobre tema que es deixa a lliure inspiració. Premi dotat amb cinc mil pesos argentins pel Centre Català de Mendoza.

Englantina d'Or, a la millor poesia d'esperit patriòtic o sobre fets històrics o tradicionals, usatges o costums de la nostra pàtria. Premi dotat amb setanta-cinc dòlars per la Comunitat Catalana de Colòmbia.

Viola d'or i argent, a la millor poesia mística o inspirada en noble sentiment d'humanitat. Premi dotat amb dos mil pesos argentins per l'Agrupació Montserratina de Mendoza.

Aquest premis tindran un accèssit, cadascun, de mil pesos, dotats pel Consell de la Collectivitat Catalana de la República Argentina.

ALTRES PREMIS

Premi Maspons i Camarasa, al millor treball en vers o en prosa sobre la comarca del Vallès, l'autor del qual, de preferència, sigui originari de Granollers o de la seva comarca. Dotat amb cinquanta dòlars.

Premi Víctor Balaguer, al millor treball en vers o en prosa que glosi la comarca de Garraf. Dotat amb cinc-cents pesos argentins per N.N.

Premi Teodor Llorente, a la millor composició en vers o en prosa que canti València, l'autor del qual sigui, preferentment, originari del País Valencià. Dotat amb una joia pel "Centro Regional Valenciano", de Mendoza.

Premi Casal de Catalunya de París, a un treball de tema lliure. Dotat amb cinc mil francs francesos.

Premi Joan Lluís Vives, al millor treball sobre l'aportació de València a la comunitat cultural dels Països de Llengua Catalana. Dotat amb mil pesos argentins per N.N.

Premi Fastenrath, a la millor novel·la, inèdita o publicada des del primer de gener de 1956. Dotat amb mil cinc-cents pesos argentins pel Centre Català de Rosario.

(*) Ens plau de publicar el Cartell de Premis dels Jocs Florals d'enguany. Hi trobem una novetat que ve a modificar la data de celebració de la Festa la qual ha estat ajornada per al dia 8 de novembre.

Premi Concepció Rabell, al millor recull de prosa literària (contes, narracions, viatges, quadres històrics, etc., exclosos el teatre i la novel·la), inèdit o bé publicat des del primer de gener del 1956. Dotat amb quaranta mil pesos xilens pel Centre Català de Santiago de Xile.

Premi Ignasi Iglésias, a la millor obra de teatre de caràcter dramàtic, inèdita o bé representada durant els dos anys darrers. Dotat amb dos mil pesos argentins pel Casal de Catalunya de Buenos Aires.

Premi Centre Català de Nova York, dotat amb cinquanta dòlars a adjudicar com accèssit a una obra de teatre o novel·la inèdita, d'esperit català.

Premi Santiago Rossinyol, a la millor comèdia teatral. Dotat amb cinc mil pesos argentins per Juven's Grimau & Cía., de Buenos Aires.

Premi Enric Martí i Muntaner, a la millor narració, conte, o conjunt de contes o narracions sobre temes americans. Dotat amb cinc-cents pesos argentins pel Club Català de Córdoba, Argentina.

Premi Manuel Rocamora, al millor conte per a infants. Dotat amb cinc-cents pesos argentins pel Dr. Joan Rocamora.

Premi Lluís Millet, a la millor composició coral. Dotat amb mil pesos argentins pel Casal Català de Mar del Plata.

Premi Mestre Nicolau, a una composició musical, preferentment sardana. Dotat amb mil pesos argentins pel Centre Català de Mendoza.

Premi President Companys, al millor treball sobre un tema històric o contemporani, que enalteixi l'esperit liberal i democràtic del poble català. Dotat amb cinc-cents pesos mexicans per l'Orfeó Català de Mèxic.

Premi Rovira i Virgili, a la millor monografia sobre un tema de la història del catalanisme. Dotat amb cinc-cents pesos mexicans pel Consell Nacional Català, de Mèxic.

Premi Pompeu Fabra, al millor treball filològic sobre un tema de l'idioma català. Dotat amb cinc-cents pesos mexicans pel Patronat dels Jocs Florals de la Llengua Catalana, de Mèxic.

Premi Jaume Serra-Hunter, al millor estudi sobre història de la Cultura Catalana. Dotat amb cinc-cents pesos mexicans per l'Institut de Cultura Catalana de Mèxic.

Premi Josep Irla, a la millor evocació de la República Catalana de l'any 1931. Dotat amb cinc-cents pesos mexicans per

Esquerra Republicana de Catalunya a Mèxic.

Premi Prat de la Riba al millor treball sobre la vida jurídica o econòmica de Catalunya. Dotat amb dos mil pesos mexicans pels senyors Josep i Jeroni Bertran-Cusiné. Aquest premi és indivisible. Un exemplar del treball premiat haurà d'ésser lliurat als donadors els quals podran publicar-lo.

Premi President de la Generalitat, a un treball sobre tema social o econòmic referent a Catalunya. Dotat amb vint-i-cinc mil francs francesos per l'honorable senyor President.

Premi Institut de Ciències Econòmiques de Catalunya, al millor treball sobre el tema: "La indústria catalana en la segona revolució industrial". Dotat amb deu lliures esterlines per la mateixa institució.

Premi Avelí Artís, a la millor monografia sobre un tema de la reconstrucció nacional de Catalunya. Dotat amb cinc-cents pesos mexicans per la Institució de Cultura Catalana, de Mèxic.

Premi Pere Coromines, al millor assaig sobre filosofia moral o antropologia filosòfica, inèdit. Dotat amb dos mil cinc-cents pesos argentins per Fidel Roig-Matons i els seus fills Fidel-Antoni, Artur-Andreu, Màrius, Virgili-Germà i Enric-Franck.

Premi Josep Orfila, al millor treball en prosa sobre l'acció dels catalans que han contribuït destacadament al desenvolupament social, industrial o comercial de l'Argentina, especialment a Mendoza, escrit en llengua catalana o castellana, inèdit o publicat en els dos anys darrers. Dotat amb tres mil pesos argentins per S. A. José Orfila, Ltda.

Premi Joaquim Xirau, sobre un tema d'història, geografia o costums de l'Alt Empordà.

Premi Antoni Borrás i Quadres, sobre un tema d'història, geografia o costums de la Comarca d'Anoia.

Premi Gabriel Serra de Rubí, sobre un tema d'història, geografia o costums de la comarca del Vallès Oriental.

Premi Metge Duran, sobre un tema d'història, geografia o costums de la comarca de Cerdanya. Els quatre premis anteriors, dotats amb mil pessetes cada un, i destinats a treballs d'un mínim de deu pàgines, tamany carta, a dos espais, són exclusius per a joves de 18 a 25 anys, residents a Catalunya.

PREMIS LOCALS

Premi Alfredo Buffano, a la millor poesia inèdita sobre tema de la regió de Cuyo, d'un màxim de 60 versos. Dotat

amb dos mil pesos argentins pel Centre Català de Mendoza.

Premi Alexandre Santamaria Conill, al millor treball en prosa, inèdit, de tema lliure i d'autor mendocí. Dotat amb dos mil pesos argentins pel Centre Català de Mendoza. El treball ha de tenir una extensió mínima de cinc fulls d'ofici, a dos espais.

Premi Salvador Canals-Frau, al millor treball en prosa sobre tema americanista, de caràcter etnològic, històric o social, inèdit o publicat en els dos anys darrers. Dotat amb cinc mil pesos argentins per Francesc Grimau.

• Per a optar als Premis Alfredo Buffano i Alexandre Santamaria Conill es indispensable d'ésser mendocí. El Premi Salvador Canals-Frau es reserva a escriptors argentins. Els tres hauran d'ésser escrits en llengua castellana.

• S'acceptaran treballs d'autors que no hagin tingut coneixement de la realització dels presents Jocs Florals, enviats per institucions o particulars. Aquests autors podran optar als Premis Fastenrath, Concepció Rabell, Avelí Artís, Ignasi Iglésias, Santiago Rossinyol, Lluís Millet i Mestre Nicolau.

• Tots els treballs hauran d'ésser presentats amb lletra clara o a màquina, en tres exemplars i enviats al Secretari del Consistori senyor Fidel Roig-Matons, a l'adreça del Centre Català, de Mendoza (F.C.N.G.S.M.), San Juan 1432, junt amb un plec clos que contingui el nom de l'autor i adreça, i dugui, a fora, el lema del treball enviat. El terme d'admissió quedarà clos el dia 31 d'agost del 1958. La Festa de lliurament de premis es farà el 8 de novembre.

• Els guanyadors que vulguin delegar la seva representació ho faran constar en el plec.

• La publicació total o parcial dels treballs de condició inèdita, abans de la celebració de la festa, implica la renúncia al premi i als honors consegüents.

• Els Mantenidors es reserven el dret d'acumular premis i atorgar-los, com accèssits als establerts, a aquelles composicions que creguin que en són mereixedores.

Aquest Cartell fou dictat a la ciutat de Mendoza el 23 de març del 1958 i el signen els VII mantenidors:

Joan Cuatrecasas, President; Fritz Krüger; Domènec Guansé; H. Nadal i Mallol; Antoni Salduga-Comas; Francesc Arnó, i Fidel Roig-Matons, Secretari.

TEATRE CATALÀ

El diumenge 6 d'abril, el Quadre Escènic del Casal de Catalunya va inaugurar la seva temporada 1958, amb la reposició del poema dramàtic "El prestigi dels morts", del popular poeta i escriptor Josep-Maria de Sagarra i de Castèlarnau. Ara fa deu anys, ho recordem prou bé, vàrem presenciar l'estrena a Buenos Aires d'aquesta obra en el mateix escenari, amb un èxit sorollós. Desitjàvem tornar-la a veure i, amb la represa, ens plau de constatar que el poema no ens ha semblat ni descolorit ni fluïx, sinó que es pot considerar de valor literari i espectacular permanent.

I si la primera vegada la representació fou magnífica, la d'ara no hi ha tingut absolutament res a envejar, del començament a la fi.

Anna-Maria Viola, excel·lent com de costum, va estar segura i viva de sentiments en la figura d'Alba Oliver; tota natural i plena de caràcter la senyora Judàs en la Dida, i no menys comprensives i ben abillades d'acord a l'època, que suposem deu evocar més o menys l'any 70 del segle precedent, les sis senyores de la relació social de

les famílies Oliver-Aguilar, formant un molt adequat cor de fons, interpretat amb molta gràcia i justesa, per Mercè Vives, Cèlia i Josefina Notton, Concepció Servent, Rosina de Navarro i Margarida Cerezo de Cardona. I si a dretes hem deixat pel final la figura notable de la senyora Vidua d'Aguilar, és solament per a fer ressaltar la brillant possessió que d'aquest personatge va aconseguir la senyoreta Nuri Pi-Sunyer, tota una revelació, que el públic va subratllar amb singulars aplaudiments, puix que fins aquell dia la seva actuació, per bé que discreta, no havia passat de papers de segon lleu.

També cal que parlem dels homes: Joan Cardona, correcte en el no-gens atractiu paper de Joan Oliver; tot un preceptor, que semblava de debó. Eugeni Judàs; àgil i ben posseït Carles Puig, en el seu doble paper d'home gran, primer, i de xicot, després; correctes, Pere Andrés i Francesc Pedrol.

El públic va rebre l'obra amb aplaudiments sovintejats i, al final, va insistir en demanar la presència a l'escenari, del popular i estimat director senyor Joaquim Moreno. Ha estat un feix començament. — Jordi.

totes, l'esdevenidor haurà de reservar-li un lloc en el concert dels pobles lliures i progressius. Catalunya sabrà fer-se'n digne donada la seva significació liberal i democràtica i els seus ideals de germanor i convivència universal.

El president del Casal, senyor Manuel Ripoll, va obrir i cloure l'acte amb breus paraules.

ACTIVITATS DEL GRUP JOVENTUT CATALANA. — Aquesta institució acaba d'anunciar que aquest any, també pel mes d'octubre, hi haurà un altre Aplec de la Sardana a Buenos Aires. Serà el segon que organitza aquesta entitat de joves. Els treballs de preparació ja han començat i és d'esperar que donat l'èxit esclatant del primer aplec, el d'enguany encara aconseguirà un succe més brillant. Com el primer, tindrà lloc en els boscos de Palerm.

• "Per la catalanització de Catalunya" és un vibrant manifest que ha fet imprimir i que ha repartit profusament el Grup de Joventut Catalana. És una crida a tots els catalans patriotes a fi que s'apleguin a la croada de descastellanitzar Catalunya i infondre als catalans la idea redemptora de la llibertat nacional.

• Molt interessant també el manifest fet públic per Joventut Catalana el dia primer de maig en què l'Argentina entrava en una nova era de llibertat i democràcia. Aquest manifest denunciava el fet que assistís a la cerimònia de la presa de possessió de la presidència constitucional i democràtica d'aquest país, el representant de l'Estat totalitari espanyol, usurpador dels drets i llibertats de Catalunya i dels altres pobles que integren l'Estat. És un document que es basa en els fets històrics coneguts i en raons incontestables. Se n'han fet còpies que han estat enviades als diaris i agències internacionals d'informació.

PER ALS INVALIDS I MUTILATS CATALANS DE GUERRA. — Destinats als nostres germans exiliats a França invàlids i mutilats de la nostra guerra, hem rebut els següents donatius: Antoni Masip, \$ 100.—; Manuel Ripoll, \$ 100.— i de Rosario de Santa Fe, \$ 375.— quantitats que oportunament farem arribar a l'Agrupació Catalana d'Invàlids i Mutilats de Guerra, amb seu a Agde (França). En una pròxima edició publicarem els noms dels connacionals de Rosario que han contribuït a la subscripció.

DE CORDOBA. — El setè aniversari de la fundació del Club Català ha estat celebrat amb diversos actes entre els quals remarcarem les festes del dia 27 d'abril i del 4 de maig. Ja al matí del 27 començaren amb una ballada de sar-

N O T Í C I E S

DESCOBERTA CIENTIFICA. — El corresponsal del diari "Clarín" d'aquesta ciutat dona compte, en una crònica publicada el dia 17 d'abril passat, d'una sensacional descoberta científica que ha fet el doctor Joaquim Barraquer, oftalmòleg, fill del famós Ignasi Barraquer. Es tracta d'un procediment que revoluciona la tècnica operatòria del cristal·lí, puix que elimina el sistema mecànic —inventat pel seu pare— efectuat fins ara, per un sistema químic que ha donat resultat pràctics i millorables segons el parer dels famosos doctors Strampelli, italià, i Bai'le, francès, que han utilitzat l'esmentat procediment en les operacions de catarates, procediment que acaba amb les complicacions que generalment es produïen amb el procediment anterior. Ultra l'eliminació del perill, amb la nova descoberta hom diu que serà possible "corregir les grans miopies, de més de vint diòptries i extreure les catarates congènites que, fins ara solament es podia fer en certs casos".

Segons l'il·lustre oftalmòleg, doctor Arruga, el procediment descobert pel doctor Joaquim Barraquer "ha vingut a omplir la llacuna més important que existia en les operacions de catarates".

La dinastia dels Barraquer, de fama universal, continua dignament repre-

sentada pel doctor Joaquim Barraquer, nét, fill, germà i nebot d'una família d'homes de ciència eminents. El nou descobridor és molt jove: 31 anys. En l'acte de donar a conèixer la seva descoberta a la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona —remarca el cronista de "Clarín"— el pare del descobridor, que hi assistí, manifestà: "En la pràctica de més de 25.000 operacions de catarates no he trobat una tècnica tan única, tan eficient i tan transcendental com la presentada avui pel meu fill".

LA PROCLAMACIO DE LA SEGONA REPUBLICA CATALANA. Aquest esdeveniment històric s'ha celebrat enguany amb diversos actes a Buenos Aires, Rosario i Córdoba. Ací en tingué cura el Casal de Catalunya. El mateix dia 14 d'abril va ocupar la seva tribuna el doctor Joan Cuatrecasas qui desenvolupà el tema "De cara al pervindre". La dissertació fou medular puix que l'orador va afirmar la personalitat nacional de Catalunya mitjançant una anàlisi profunda de les seves característiques com a poble diferent dels altres amb tots els atributs que hom pot exigir per a ésser considerat una nació ben perfilada i determinada. I per a aquesta nació, com per a

danes que fou molt cocomreguda. Al migdia hi hagué l'àpat tradicional amb una concurrència d'un centenar de comensals. Va oferir-lo el president del Club senyor Francesc Alsina, amb una breu dissertació al·lusiva molt eloqüent. Després va parlar el Rev. Marcellí Boixader qui cada any ve d'Ascochinga per a reunir-se amb la gran família catalana de Córdoba el dia de l'aniversari de la fundació del Club. Mossèn Boixader va pronunciar un curt però substanciós discurs referent a les característiques de la Nacionalitat Catalana; tingué paraules de reprovaçió per aquells catalans que no gosaven presentarse pertot com a tals i àlluc no saben fer bon ús de l'idioma matern i en manllevan un d'estrany, massa sovint, per a expressar-se entre catalans. Reclamà l'esforç de tots a fi de mantenir viu l'esperit de catalanitat i contribuir així a l'alliberació de la pàtria. Una funció de titelles féu, més tard, les delícies de la mainada, nombrosa i remorosa, la qual fou obsequiada amb un berenar i lllaminadures.

• El 4 de maig s'inaugurà la temporada de teatre català amb la representació de les obretes "Ho sé tot!" i "Gente bien", aquesta última de Santiago Rossinyol. Foren ben interpretades i reberen l'aplaudiment general del públic, nombrós.

• Com ja s'ha fet tradicional, el 27 d'abril, al matí, un grup femení féu oficiar a la Catedral una missa dedicada a la Mare de Déu de Montserrat i Sant Jordi, patrons de Catalunya. El sermó va anar a càrrec del Reverend Marcellí Boixader qui, una vegada més, refermà els principis de la catalanitat amb paraula clara i vibrant. Les sopranos Victòria Maristany i Francesca Asenci interpretaren obres adients a l'acte el qual va acabar amb el cant del "Virolai", corejat pels catalans.

• El dissabte 3 d'aquest mes va fer-se efectiu el lliurament d'un nombrós lot de llibres catalans a la Biblioteca Córdoba. La importància de l'acte demana que en fem una recensió detallada, cosa que ens és impossible en aquest núm. de "Ressorgiment" per raons d'espai i de temps. Ho farem en el pròxim.

DE ROSARIO. — Acte de desgauge. El 5 d'abril organitzat pel Centre Basc de Rosario "Zazpirak-Bat", tingué lloc un acte de desgauge i de protesta per l'atemptat comès contra l'Arbre de Guernica a la plaça que duu aquest nom, que gent pagada per la reacció i el despotisme havien arrancat dies abans. A la manifestació cívica que consistí en la plantació d'un nou plançó de l'arbre històric i a la qual es feren presents les autoritats municipals argentines i representants del Govern Basc a l'exili, hi havia també una representació del C. D. del Centre Català i un nombrós grup de socis amb el seu President Sr. Teodor Vilaspasa. A l'estrada que s'erigí en la plaça i des d'on foren pronunciats els parlaments, s'hissaren la bandera argentina i les de Catalunya i Euscadi, flanquejant-la, sense que n'hi hagués cap d'altra, com un símbol de germanor dels dos pobles que, com Euscadi, lluiten pels mateixos ideals de justícia i llibertat contra el mateix opressor. Acabat l'acte, els representants del Centre Català foren obsequiats a l'estatge del Centre Basc amb un "lunch" de germanor que segellà un pacte i comprensió entre ambdues entitats.

• **Aniversari de la República Catalana.** Amb varis actes commemoratius, els ca-

talans de Rosario vam celebrar la proclamació feta en 1931 per Francesc Macià des del Palau de la Generalitat de Catalunya. Al migdia hi hagué un àpat de germanor amb els acostumats parlaments. Cap al tard començà l'acte més important. S'inicià amb una conferència del Sr. Timoteu Mas qui va desenvolupar el tema "Història de la IIa. República Catalana" i féu una detallada exposició dels fets viscuts en aquella jornada gloriosa del 14 d'abril inoblidable. Exposà la transcendència d'aquell fet històric el qual "serví, malgrat la seva breu durada, per posar en evidència — digué l'orador —, una vegada més, el que Catalunya pot esperar d'Espanya si confia en pactes de bona fe i cordialitat". Ressenyà la trajectòria i fracàs de l'Estatut i acabà amb unes paraules plenes d'optimisme: "Catalunya pot llançar les campanes al vol en recordança d'aquella diada. Ella ens és estímul per a no perdre la fe. I si en la història de Catalunya hi ha hagut tres Repúbliques, hem de procurar que la quarta, la pròxima no ens la deixem prendre ni escamotejar". El públic aplaudí entusiastament l'orador. A continuació, l'Esbart Dansaire "Terra Nostra" interpretà els ballets "L'indiot", "La Bolangera", i "Ball de Garlandes" els quals hagueren de repetir-se a petició de l'auditori.

L'acte va acabar amb una ballada de sardanes. A l'escenari hi havia una gran bandera catalana amb franja blava i el blanc estel de cinc puntes, símbol de llibertat, i els retrats de Francesc Macià i Lluís Companys.

• En assemblea extraordinària celebrada el mateix 13 d'abril, fou aprovada per majoria absoluta una moció per a adquirir uns terrenys tocant al riu i amb bonica edificació i arbreda destinats a camp d'esbargiment per als socis del Centre Català. Des d'ara se'n diu la nostra Masia, o Masia Catalana. Immediatament, en la mateixa assemblea fou cobert el presupost de compra a base de Bons amortitzables que adquiriren en gest espontani sense precedents la majoria dels socis presents. Una vegada formalitzats els tràmits de traspàs, hom pensa de fer un Aplec de germanor a la nostra Masia.

• El Quadre Escènic de Teatre Català anuncia per al 17 de maig la primera funció de la temporada a càrrec de la Joventut. Serà representada la comèdia en tres actes d'Alfons Roure, "El marit de la vídua".

• El Centre Català ha dotat amb 1.500 pesos el Premi Fastenrath dels Jocs Florals de Llengua Catalana a celebrar-se enguany, pel novembre, a la ciutat de Mendoza.

DE MENDOZA. — La Comissió Organitzadora dels Jocs Florals de la Llengua Catalana que, com és notori, s'han de celebrar enguany a Mendoza pel novembre, està treballant febrilment. Ja s'ha publicat el Cartell de Premis, nombrosos i, alguns, amb dotació més important que d'habitual. La C. O. respon així a les queixes d'anys anteriors pels premis amb dotació insignificant. El camí ja està traçat i hom espera que serà seguit en el successiu fins que no quedi cap premi que no valgui la pena. La Comissió Organitzadora ha enviat un missatge a l'Honorable President de la Generalitat, Sr. Josep Terradellas invitant-lo a assistir a la Festa.

• El Grup d'Andinisme del Centre Català ha aconseguit, per donació, un ter-

reny a Vallecitos, en el paratge on hi ha els camps i les pistes d'esquí. Actualment ja és de propietat del Centre. A fi de marcar els límits del terreny, s'organitzà una excursió la qual s'efectuà el diumenge 20 d'abril. En aqueix terreny el Centre hi bastirà un Refugi i hom creu que l'estiu vinent ja es podrà inaugurar.

• El pintor Fidel Roig Matons, secretari dels Jocs Florals de la Llengua Catalana a celebrar-se enguany, acaba de passar un moment molt amarg de la vida: la pèrdua de la seva esposa. "Ressorgiment" lamenta molt aquesta dissort i tramet al notable artista l'expressió viva del sentiment que la notícia ha causat als qui redactem la revista.

• El dissabte 12 d'abril van representar-se en el Centre Català, per l'agrupació Teatre Viscut, dues obres de caràcter còmic: "Matí de festa", d'Avel·lí Artís, i "La meua senyora", de J. Mallol i J. Robert, obretes que foren molt ben jugades, la primera per Alicia Gómez i la segona per Lluís Garrido, Josep M. Gómez i Carles Ginesta. La vetllada tenia, un caràcter simpàtic; fou d'homenat-

Mestre Jou & Cia Ltda.

Caixa Postal, 5682

Rua Martins Fontes 99, térreo

Tele. "Mestrejou"

Tel. 33-3904

SÃO PAULO
(BRASIL)

**MATERIES PRIMES
PER A LABORATORI
I LICORERIES**

**MENTOL, CAFEINA,
OLIS I CERES**

**PRODUCTES
DE MANDIOCA**

Llibres

**Representants i Distribuïdors
d'Editorials Estrangeres**

ge a l'incansable Lluís Diana, l'apuntador de tantes i tantes obres teatrals que han passat per l'escenari del Centre Català.

• L'Agrupació Montserratina ha celebrat, com cada any, la festa patronal amb un acte en el saló-teatre del Centre Català, en el qual van intervenir diversos elements catalans i argentins. Hem d'esmentar l'actuació d'un conjunt rítmic infantil dirigit per Montserrat Vendrell en la interpretació d'una obra de Joan Llongueres i una altra de Julián Aguirre; la comesa d'Adolfina de Renas en cançons catalanes de Fraixeda i Vives i en una de popular, guaraní; la d'Iris Andreu en obres d'Albèniz i Bou; la recitació de "La Puntaire" per Anna Navarro; una cançó popular catalana per Cristina Amills, i finalment l'actuació d'una Banda Rítmica mendocina dirigida per Olga Fares i Jordi Prats en un interessant programa musical d'una cinquantena d'executants.

DE SANTIAGO (Xile). — En atent comunicat, el Centre Català de Santiago de Xile ens informa que el seu Consell Directiu ha quedat constituït, per al període 1958-1959, de la següent manera: Cristià Aguadé, president; Pere Mir, vice-president; E. Sierra-Ràfols, secretari; E. Fernández-Pellicer, vice-secretari; Joan Palomas, tresorer; Claudi Terragó, bibliotecari; C. Morlans-Pujol, Joan Puchalt, Enric Forés, Alvar Salamero, Rosend de Camingó, i Joan Bofill, vocals.

"Ressorgiment" agraeix els bons conceptes que la seva actuació mereix als dirigents del Centre Català de Santiago i els ofereix les pàgines per tot allò que sigui beneficiós per a Catalunya. Salut, i bona tasca!

DE MONTEVIDEU. — Un acte recordatori de la proclamació de la República Catalana per Francesc Macià el 14 d'abril del 1931 a Barcelona, fou celebrat en el Casal Català, d'aquesta capital, el dissabte 12 d'abril propassat, durant el qual van pronunciar parlaments el president senyor Lluís Cesari, el doctor Manuel Saurí i el senyor Ismael Roig, aquest en nom de Joventut Catalana.

PAIS VALENCIA. — "Lo Rat Penat" ha donat a conèixer el seu calendari d'excursions. Com de costum la primera sortida és a Castelló per les festes de la Magdalena i veure una vegada més la cavalcada del Pregó, la romeria de les canyes i la processió de les Gaiates. Després, en diferents diades es visitaran les ciutats més importants del País Valencià, com Gandia, Oliva i Pego; Onda, Ribesalbes i Alcora; Borriana i Vilarreal; Alacant per Sant Joan; Dènia i Xàvea; Elx, el dia de l'Assumpció per veure la representació del Misteri; Morella a les festes de la Verge de Vallivana; Peníscola a les festes de la Mare de Déu Ermitana; Algemesí a les festes de la Mare de Déu de la Salut. I com a fi es visitaran Sogorb i Xèrica i Montesa i Anna.

• Les troballes i restes arqueològiques que a prop d'Albalt de la Ribera s'han descobert en les recents excavacions, semblen confirmar el lloc on estigué la desapareguda ciutat romana nomenada Sucronem. Sembla que per fi els arqueòlegs estan d'acord.

• En el Festival Internacional Folklòric d'Agrigento (Sicília) les Danses Valencianes que van prendre-hi part han guanyat el primer premi al millor folklore europeu de Dansa, música i habillament.

• Com una recuperació simbòlica de monuments desapareguts, la Penya Esvaradora i delegació de "Lo Rat Penat", de Murvedre (Sagunto), ha col·locat una làpida que perpetua el lloc on estigué una de les portes més importants de l'antiga muralla. La inscripció de la làpida es aquesta: **En aquest lloc es trobava la Porta Ferrissa, una de les que tancaven el recinte amurallat de l'antic Murvedre. Formada per dues torres; l'una fou derrocada en 1389 i l'altra en 1491. Sobre aquesta porta era hissada la Senyera per a cridar les hosts quan la vila era amenaçada. La Penya Esvaradora, per a memòria. MCMLVIII.**

• Al Centre de Cultura Valenciana van parlar En Joan Blai-Navarro, sobre La indústria i el teixit de la seda a Oliva i En Lluís Merelo i Mas sobre Aspectes de la Renaixença valenciana.

• Sota el patronatge de l'Institut Francès, han seguit exposades una sèrie de maquetes i fotografies de les esglésies de França reconstruïdes.

• En les oposicions a la pensió de gravat de la Diputació ha triomfat el jove dibuixant Victor V. Cardella-Pla.

• Dues exposicions s'han celebrat aquest mes. Tormo-Monçó, que ha exposat paisatges, i Pérez-Pizarro, pintura abstracta.

• Aprofitant les festes de Setmana Santa, la Coral Polifònica Valenciana va donar un concert amb obres de Victòria, Palestrina, Bach, Brahms i Mendelssohn. — S.-G.

GESALÍ Germans

Dipòsit de sacs de xarpellera

BELGRANO, 1475

T. E. 22 - 8245

AVELLANEDA

F. C. N. G. R.

ROSO, GIRÓ & CIA. LTDA.

FABRICANTS

I EXPORTADORS

de

MENTOL

CRISTALLITZAT, USP XII

Olis Desmentolats

ESSÈNCIES

DE MENTA

Caixa Postal 6937

Telegramas: Rosogiro

SÃO PAULO - Brasil

La Camionera Mendocina

Càrregues - Paqueteria - Mudances

Servei d'Exprés diari amb camions

Entre Mendoza i Buenos Aires i viceversa

MENDOZA - Necochea 494. Tel. 17299

„ - Dipòsit: Patricias Mendocinas 2839

Tel. 18793

BUENOS AIRES - Dipòsit: Moreno 2933 T. E. 97-6014

Confiteria "La Rambla"

PERE A. SALAS & CIA. SOC. DE RESP. LTDA.

FABRICA DE DOLÇOS

T.E. 35-0195

(CAPITAL \$ 70.000)

T.E. 35-0195

861 - SARMIENTO - 861

BUENOS AIRES

PER CADA FESTA UN PRODUCTE ADIENT

ELABORACIÓ DIARIA D'ESPECIALITATS CATALANES

Braços de Gitano - Biscuits de la Reina - Palos de Jacob

PERSIANES

Bomboneria Fina - Servei de Lunch

MERENGUES

Els nostres Tortells són una delícia

Comandes per a la Ciutat i per a l'interior de la República. - Atenem encàrrecs per Telèfon

Lluís Llorens

ESCRIVÀ

ALMIRANTE BROWN 947

Tel. 658-9852

MORON F.C.N.D.F.S.

Buenos Aires

Ref. Esmeralda 155

45-4848

LABORATORIS BAGÓ

Especialitats Medicinals

Administració:

RIVERA INDARTE, N.º 1468

BUENOS AIRES

Laboratoris:

CARRER 62, N.º 493

LA PLATA

ARTICLES DE CONFITERIA

Jaume Guasch & Fills

Soc. de Resp. Ltda.

Casa fundada l'any 1900

Fabricants de Vasos de Paper
per a Cafè, Gelats, Dolços, etc.

LABARDEN 141 al 151 - Bs. AIRES

Telèfons: 91-2800, 2932, 7458 i 9870

JUVEN'S

*La Casa que en Articles
de Vestir per a home està
sempre de moda*

BARTOLOMÉ MITRE, 757

Buenos Aires

ROSARIO - SANTA FE - MENDOZA

CORDOBA - SAN NICOLAS - TUCUMAN

"La Casa de los Tornillos"

JOAN RUSSINYOL

IMPORTACIÓ

UNA ORGANITZACIÓ AL SERVEI DE TOTES LES INDÚSTRIES

Alumini	Bronze	Coure
Corretges	Canons	Acers
Robineteria	Per a vapor, aigua i gas	Metall blanc
Vàlvules	Bombes	Niquel
Empaquetadures	Gomes	Pedres esmeril
	Polítics	

GRAN ASSORTIT EN METALLS I EINES

per a Tècnics, Mecànics i Industrials

PERNS, CARGOLS i FEMELLES

de Ferro, Acer i Bronze en tots els passos

AMERICANS, ANGLESES i METRICS

Tot el necessari per a Foradar, Roscar i Ajustar

EL MILLOR SERVEI EN EL MENOR TEMPS

Casa Central:

Sarmiento i Montevideo

U.T. 35, 3016 - 17 - 18

BUENOS AIRES

Sucursal:

Rivadavia 353

Tel. 8661

CORDOBA

Dipòsit: CHARCAS 1679

Imp.
Fontana
B. Aires
Perú 792

Dr. Joan Llorens

ADVOCAT

ESMERALDA 155, 4art. pis

T. E. 45-4848

Buenos Aires

CONSULTES DE 17 A 19 HORES